

slik at de som nå har lov får lov videre, mens unge aldri vil nå aldersgrensen... **Morten**

« Det er hovedsakelig folk i arbeiderklassen som røyker. Tobakk vil derfor sannsynligvis ende opp som forbudt om noen

år. Hvis tobakk hadde vært et overklassefenomen, kan dere være sikker på at vi ikke hadde sett denne utviklingen. **Kristian Z**

« Hva med å bare tillate salg i butikker som bare ligger ved siden av frisørsalonger som

også har skjenkeløyve og som ligger i 80 sonen? **Fanatiker**

« Det er tydelig at vi har altfor få problemer i Norge når staten begynner å til de grader å detaljstyre folks liv. Eller er dette hvordan man viser politisk hand-

lingskraft nå til dags? **Bjørge**

« Det er dritt vanskelig å slutte, så jeg mener det skulle vært totalforbud mot tobakk. Skal du rive ned en vegg med asbest, er det påkrevd med verneutstyr, bilen din blir avskiltet hvis

den peser litt for mye. Men røyke kan du få lov til, selv om det er farligere enn alt det som er nevnt foran til sammen. **Hooost**

« Bra! Røykeloven som ble innført var en suksess. Motstanden var på forhånd nesten rabiat. **Ts**

MILJØ: Norske aviser benekter at klimatrusselen er virkelig. I kinesisk og ghanesisk presse tas den for gitt.

Flukten fra klimakrisen

Atle Midttun

Professor

Audrey Gadzekpo

Førsteamanuensis

Jin Wang

Førsteamanuensis

WINSTON CHURCHILL SKAL ha uttalt om amerikanerne at de bare gjør det rette etter å ha uttømt alle andre alternativer. Denne uttalelsen kan også gjelde for menneskehetens forsøk på å løse klimakrisen. De fleste regjeringer aksepterer nå at verden står overfor katastrofale konsekvenser dersom den globale oppvarmingen får fortsette. Likevel klarte klimadiplomatene som møttes i Poznan i desember lite mer enn å flytte et par kommaer.

En nylig gjennomført undersøkelse ved Senter for Utvikling og Miljø ved Universitetet i Oslo og Handelshøyskolen BI under forskningsprosjektet CERES21, bekrefter bildet av internasjonal *eskapisme* (virkelighetsflukt) i møte med klimakrisen. Undersøkelsen er basert på en analyse av dagsaviser, løssalgaviser og næringslivsaviser i første halvår 2008 i Norge, Kina og Ghana, i samarbeid med kinesiske og ghanesiske forskere.

Kort oppsummert gir presseanalysen følgende bilde:

PRESSEN I NORGE, og da særlig *Aftenposten* og *Dagbladet*, presenterer en livlig debatt om hvorvidt klimakrisen virkelig eksisterer. Flere oppslag melder med andre ord Norge ut av klimapolitikken fordi de benekter at problemet finnes. Andre oppslag tar klimakrisen for gitt, men fokuserer først og fremst på klimakonsekvenser for utviklingsland som avskoging og tørke i landbruket i Afrika og Asia.

Løsningen som skisseres i *Dagens Næringsliv*, er blant annet at Norge går inn med massive kjøp av «fredningsavtaler» for regnskog i utviklingsland. Dermed kan nordmenn – som flere avisoppslag kunngjør – nyte sine sydenferier med god samvittighet, mens myndighetene kjøper klimakvoter og redder regnskog i utlandet. Gjennom en rekke oppslag bidrar norske aviser til å bygge opp ismeltingen i Arktis som et symbolsk barometer for klimaproblemet. Isbjørnene på små flytende isflak er blitt kjæledegger og har gitt klimakrisen et «søtt ansikt» der nordmenn kan hente emosjonelt engasjement for sitt klimaavlat.

Samtidig fokuserer flere oppslag på at ismeltingen vil gi Arktis større geopolitisk betydning gjennom lettere ressurstilgang og nye skipsleier i isfrie farvann. Ønsket om å redde klimabjørnene veves

SØTE, MEN TRUEDE: Isbjørnene på små flytende isflak er blitt kjæledegger og har gitt klimakrisen et «søtt ansikt» der nordmenn kan hente emosjonelt engasjement for sitt klimaavlat.

Foto: Scanpix

« Norge synes for bundet opp i sitt ekstravagante konsum og sin hedonistiske livsstil til å endre atferd frivillig.

med andre ord også sammen med ønske om ressurskontroll.

PRESSEN I GHANA gir, i motsetning til oppslag i den norske klimadebatten, mer konkret fokus på klimarelaterte lokale saker som flom, matmangel og helse i hjemlandet. I motsetning til i Norge gir ghanesisk presse også inntrykk av sterk enighet med det internasjonale klimapanelet. Dette kan blant annet ha sammenheng med at klimaoppslagene i *Daily Graphic*, *Daily Guide* og *Business and Financial Times* bygger tungt på internasjonale kilder, noe som også medfører mangel på oppslag om nasjonale ghanesiske myndighetstiltak. Når klimasakene relateres til FN eller andre internasjonale organisasjoner, forventes det at de samme organisasjonene også skal komme med tiltak. Pressebildet er med andre ord at Ghana sitter med mange av problemene, men at løsningene stort sett må komme utenfra.

I kinesiske aviser vies klimadring og global oppvarming også betydelige plass. Tonen er, som man kan forvente fra pressen i en autoritær ettpartistat, generelt positiv og framtidrettet. Som uttrykt i den offisielle *Folkets Dag-*

blad, utvikler Kina selvsikkert en nasjonal posisjon i de internasjonale klimaforhandlingene og presenterer en konsekvent klimastrategi: De utviklede landene er hovedskyldige og bør også ta sitt ansvar for å løse problemene.

UTVIKLINGSLANDENE MÅ likevel bære alvorlige konsekvenser og store kostnader. Kina er villig til å gå inn med et bredt sett med tiltak, men bare etter at Vesten har gjort sin jobb. Som i Ghana fokuserer også kinesiske aviser på alvorlige nasjonale og lokale klimakonsekvenser. Avisen *Southern Daily* publiserer en rekke artikler med fokus på ekstremvær, spesielt tyfoner, som Guandon-provinsen står overfor hvert år. I motsetning til Ghana, kommuniseres det imidlertid et aktivt engasjement fra nasjonale myndigheter for å møte problemene, likevel uten at dette konkretiseres nærmere.

Det finnes, som nevnt, en fellesnevner i dette mediebildet: Satt på spissen viser presseoppslagene at Norge, Ghana og Kina møter klimatrusselen med tre former for *eskapisme* – vi er Nina Witoszek takk skyldig for denne termen – som alle gjenspeiler den materielle behovstilfredsstillelsens hegemoni.

Norge flykter fra klimakrisen på to måter: For det første ved å reise tvil om problemet. Oppslagene fra den Fremskrittspartiinspirerte mediedebatten, er at IPCC tar feil og at klimakatastrofen ikke vil inntreffe. For det andre, hvis klimakrisen erkjennes, ønskes klimatiltakene gjennomført i utlandet. Norge synes for bundet opp i sitt eksisterende ekstravagante konsum og sin hedonistiske livsstil til å endre atferd frivillig på hjemmebane.

Kina flykter ved å utsette klimatiltak til etter at Vesten har feid for egen dør. Kina er for fascineret av vekst fram mot et framtidig konsumentensamfunn – den kinesiske versjonen av «den amerikanske drømmen» – til å sette bremsene på med det første.

Ghana flykter delvis inn i en offerrolle. Problemet er skapt av industrilandene, og det er deres ansvar å løse det. I Ghana er man for opptatt av å framskaffe livsnødvendigheter til å fokusere på langsiktig bærekraftighet.

MEDIAANALYSEN VISER AT klimakrisen i høyden er et viktig sekundært eller tertiært anliggende, som man helst flykter fra dersom den ikke integreres med mer påtrengende politiske og økonomiske utfordringer. Tross «eliterektorikken» er ikke klima den sterke driveren man får inntrykk av. Det er naturkatastrofer, ny landbrukspolitikk og industripolitiske reformer, som teller lokalt.

Dette står i skarp motsetning til debatten rundt finanskrisen som påkaller sterk og umiddelbar handling, og som det derfor er langt vanskeligere å flykte fra.

Gjøres det en sterk kobling mellom finans- og klimapolitikken, kan vi imidlertid oppnå viktige klimapolitiske mål. En slik kobling kan man få til ved å kanalisere de massive offentlige overføringene for å få opp farten i økonomien, inn i grønn infrastruktur og grønne teknologier. Dette inkluderer også omfattende finans- og teknologioverføringer fra rike vestlige land til grønt entreprenørskap i sør.

Men gjøres ikke den grønne koblingen, representerer finanskrisen en formidabel klimapolitisk trussel: Det å øke forbruket er nå nærmest en patriotisk borgerplikt; og vi kan lett ende opp med å løse finanskrisen ved massiv konsumøkning og galopperende ressursforbruk – hovedårsakene til global oppvarming.

● *Jin Wang er førsteamanuensis i sosiologi ved School of Government, ved Sun Yat-Sen Universitetet i Gunagzhou, Kina.*

● *Audrey Gadzekpo er førsteamanuensis og fungerende direktør for "School of Communication Studies, ved Universitetet i Ghana.*

● *Atle Midttun er professor og leder for Senter for bedriftens samfunnsansvar, ved BI Handelshøyskolen.*

>>> FORTSETT DEBATTEN PÅ db.no/debatt